

resà, varen oferir-li un lloc en l'administració de l'hospital, concedint-li el sots-patronat del benèfic establiment, i cridant-lo al seu costat per al nomenament d'*hospitalers*: segons es veu en l'acta que traduïm i extractem del "Manual del Concell", que és en el nostre arxiu municipal.

Diu aquest document que: a 11 de les Kalendes de desembre (21 novembre) de l'any 1301, convocats els Prohoms en la plaça pública, segons costum, amb assistència del ciutadà Pere Salvatge, "donem i concedim a vós, Berenguer Ermenegol, de la parròquia de Sant Andreu de Sagas i a Romia, muller vostra, l'*hospital superior* de la ciutat que és prop de la capella de Sant Andreu, amb tots els drets i pertinències, durant la vostra vida. Ço és que, vosaltres dits cònjuges i cada u de vosaltres procureu regir i governar bé, fidelment, *diligenter et charitative*, tots els malalts *ægreos* i pobres de Jesucrist que al dit hospital pervindran; alimentant-los i cuidant-los amb les caritats i almoines pies que llegaran al dit hospital els fidels cristians."

I volent els dits Prohoms que constés el patronat de Pere Salvatge, en gràcia al seu amor a l'hospital, varen continuar en el mateix llibre del Concell l'oferiment de què pogués intervenir en l'administració de l'hospital tots els dies de la seva vida.

Mercès a les almoines dels pietosos manresans i comarcans, l'hospital de Sant Andreu, durant el segle XIV va seguir el seu camí ascendent, sota el patronat del Concell de la ciutat, que amb tota cura esmerçava els cabals que rendien els llegats per a medicines i aliments dels pobres malalts.

En ocasió que l'*hospital inferior*, anomenat de Santa Llúcia, era pobre, i per la seva vetustat amenaçava enderrocar-se, els honorables Concellers, deliberaren el dia 7 d'abril de 1418 que: *atenent que en la ciutat hi ha altre hospital a on poden refugiar-se els malalts, sia tractat amb els confreres regents, que l'ospital de sancta lucia del qual los dits regents son administradors, sia venut, e lo preu o ço que sen haura sia aplicat al ospital de sent Andreu.*

Els esdeveniments polítics del segle XV foren un obstacle greu per a la bona administració dels hospitals de Manresa, que altrament tingueren de refundre's, quedant únic el de Sant Andreu, sota el patronat del Concell de la ciutat i la regència

administrativa de la confraria de "Tots Sants" establerta en l'església de la Seu.

Això tingué lloc a la mateixa meitat del segle XVI, produint-se unes orientacions creadores de noves rendes i millor assistència dels malalts. Algunes pietoses dames, les més significades de la ciutat, es varen obligar a recaptar cabals per a l'hospital. Eren dues cada setmana, anomenades *les setmaneres*, les quals els diumenges i dies de mercat es posaven als portals de les muralles per a recollir les almoines dels transeünts forasters: i els altres dies visitaven els ciutadans en les seves pròpies cases. Hi havia, també, homes obligats que anaven els diumenges pels carrers *ab lo bací* (safata) a recollir almoines per a l'hospital.

Tot seguit s'empregueren importants millores en l'edifici vell i decaigut, sota la direcció d'un eclesiàstic anomenat Prior, el qual era, ensems, receptor i distribuïdor de les rendes i emoluments; feia tractes i contractes; i era el responsable de la bona o mala administració de l'hospital de Sant Andreu.

Els estralls ocasionats per les lluites polítiques dels segles XVII i XVIII, varen portar la pobresa i la misèria a Manresa, essent causa d'una asseynalada transformació en la vida interior del benèfic establiment, on cada dia entraven nous malalts que no podien ésser socorreguts com mereixien. D'altra banda, la confraria de "Tots Sants", apremiada per les circumstàncies, faltada de recursos i quasi extingida, no podia continuar en el càrrec i administració de la santa casa, quedant aquesta a la bona discreció dels regidors i del Rnd. Prior, els quals, previ consentiment de la Corporació municipal, als 19 d'abril de 1730, varen elegir persones de tots estaments, devotes i afectes a la santa casa, per a portar l'administració amb les obligacions detallades en el reglament que es va redactar i aprovar.

Constituïen la que en podem dir primera Junta de l'hospital: dos Regidors, un Canonge i un beneficiat de la Seu, un noble, un artista i un menestral. D'aquesta administració no es va tardar a veure'n els efectes d'una perfecta organització, i el bon règim interior que era d'esperar.

Mercès a les almoines i llegats—molts d'ells consignats en els testaments—, l'any 1732 es feien obres d'eixampla a l'interior de l'edifici hospital, destinant una dependència espaiosa per als actes públics, comèdies, autes sacramentals i al-